



ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

20.04.2022

м. Київ

№ 117

Щодо наслідків тимчасової окупації
території зони відчуження
Чорнобильської АЕС

Заслухавши та обговоривши доповідь директора Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України академіка НАН України А.В.Носовського «Щодо наслідків тимчасової окупації території зони відчуження Чорнобильської АЕС», Президія НАН України відзначає, що дії російських загарбників на території зони відчуження Чорнобильської АЕС створили реальні загрози світовій ядерній безпеці й завдали великої шкоди і збитків спорудам, лабораторному, офісному та технічному обладнанню.

24 лютого 2022 року внаслідок військової агресії Російської Федерації всі ядерні об'єкти і підприємства, що знаходяться у зоні відчуження Чорнобильської АЕС, а також саму зону було взято під контроль російськими збройними силами.

Тільки увечері 31 березня 2022 року російські окупанти повністю покинули територію Чорнобильської АЕС, і шляхи доступу до промислового майданчика було взято під контроль персоналом Чорнобильської АЕС. А 5 квітня 2022 року на територію Чорнобильської АЕС увійшли підрозділи Національної гвардії України, які взяли ядерні об'єкти під свою охорону.

Відразу після звільнення зони відчуження Чорнобильської АЕС українські військові почали відновлювати магістральні шляхи, прибирати залишки військової техніки та сміття, знешкоджувати міни, залишені російськими загарбниками. Працівники підприємств зони відчуження, які першими потрапили до зони, встановили, що:

- практично кожне офісне приміщення у будівлях підприємств має суттєві пошкодження й повністю розграбовано (російські окупанти крали як робоче майно, так і особисті речі працівників);
- розграбовано й пошкоджено всю автомобільну та спеціалізовану техніку в автопарках підприємств;

– знищено унікальні наукові та промислові лабораторії, вкрадено комп'ютери й офісну техніку, потрощено лабораторне й спеціальне вимірювальне обладнання.

Аналогічна ситуація склалася і з приміщеннями та майном Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України.

Лабораторна і офісна бази інституту розташовані в Чорнобилі, який з 24 лютого по 31 березня 2022 року перебував під окупацією російських військ. Науково-дослідницькі лабораторії установи є єдиними у світі, де досліджувалися комплексні наукові проблеми ядерної та радіаційної безпеки, що виникають на аварійних об'єктах атомної енергетики. Виконання досліджень за науковими напрямками здійснювалося завдяки наявності у структурі інституту спеціалізованих лабораторій радіохімічної, спектрометричної, матеріалознавчої, ядерної та радіаційної безпеки, а також радіоекологічної лабораторії.

Обстеження споруд інституту виявило, що входні двері у будівлях і майже всіх лабораторних і офісних приміщеннях, а також гуртожитках пошкоджено, дверні замки зламано. Більшість вікон у будівлях розбито. Усі металеві сейфи зламано. Унікальне наукове обладнання радіохімічної, спектрометричної та матеріалознавчої лабораторій розграбовано й знищено російськими окупантами. Викрадено системні блоки, комп'ютерні сервери, оргтехніку, розбито або знищено вимірювальні пристрої. В усіх комп'ютерних системних блоках, що залишились в лабораторіях, російськими загарбниками викрадено материнські плати та карти пам'яті. Пограбовано гаражі з автомобільною технікою, яка використовувалась для перевезення науковців на об'єкти досліджень по всій зоні відчуження. З автомобільної техніки знято реєстраційні номери, а саму техніку вивезено до Білорусі.

Враховуючи зазначене та беручи до уваги наслідки тимчасової окупації території зони відчуження Чорнобильської АЕС, Президія НАН України постановляє:

1. Доповідь директора Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України академіка НАН України А.В.Носовського «Щодо наслідків тимчасової окупації території зони відчуження Чорнобильської АЕС» взяти до відома.

2. Засудити дії російських загарбників, спрямовані на знищення лабораторної бази Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України, розташованої у місті Чорнобиль.

3. Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України (академік НАН України А.В.Носовський) у двотижневий строк скласти перелік лабораторного, офісного та технічного обладнання, яке пошкоджено або втрачено внаслідок військової агресії Російської Федерації та визначити розмір завданих збитків.

4. Відділенню фізико-технічних проблем енергетики НАН України (академік НАН України О.В.Кириленко):

4.1. Підготувати звернення щодо відшкодування в установленому порядку збитків, завданих країною-агресором Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України.

4.2. Спільно з Відділом міжнародних зв'язків НАН України звернутися до міжнародних організацій в галузі енергетики з інформацією про варварські дії російських загарбників.

5. Підтримати пропозицію Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України щодо залучення благодійної допомоги для відновлення наукових лабораторій інституту у Чорнобилі.

Відділенню фізико-технічних проблем енергетики НАН України (академік НАН України О.В.Кириленко) спільно з Відділом міжнародних зв'язків НАН України терміново підготувати й подати до Президії НАН України проекти звернень до закордонних наукових установ, міжнародної наукової спільноти та фондів із підтримки наукових досліджень про надання допомоги у відновленні споруд, лабораторного, офісного та технічного обладнання Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України у Чорнобилі.

6. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Відділення фізико-технічних проблем енергетики НАН України та Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

В.о.головного вченого секретаря
Національної академії наук України
академік НАН України



Анатолій ЗАГОРОДНІЙ

Вячеслав БОГДАНОВ